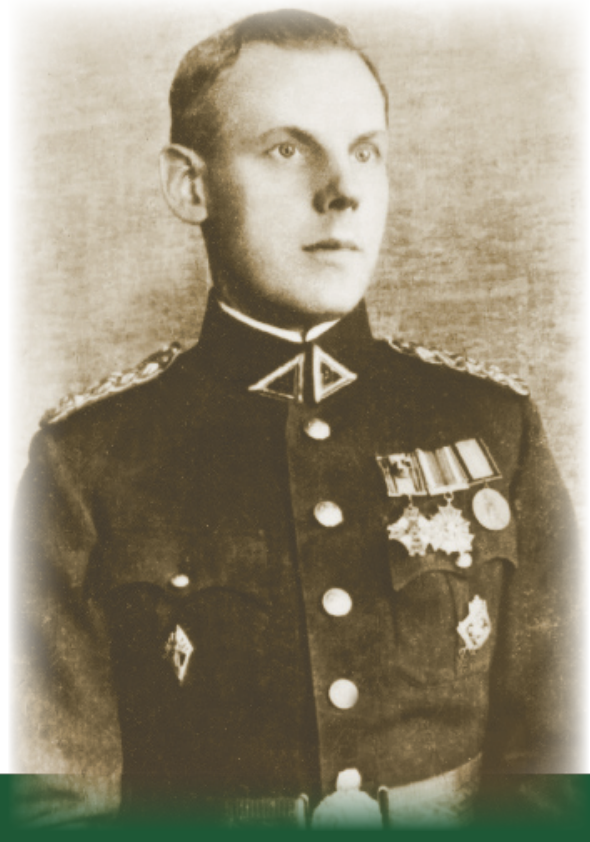

JUOZAS VITKUS-KAZIMIERAITIS

1901 12 10–1946 07 02

Paminklas gyventojo P. Aleksonio sodyboje įrengtos Pietų Lietuvos partizanų srities vado plk. ltn. J. Vitkaus-Kazimieraičio paskutinės vadavietės (1946 m. balandžio–liepos mėn.) vietoje. Bendras paminklo ir atminimo lentos vaizdas. Druskininkų sav. Leipalingio sen. Liepiškių k. Aut. architektas V. Petkevičius. Atidengtas 2005 m. Fotogr. R. Trimonienė, 2007 m.

Plk. ltn. Juozas Vitkus-Kazimieraitis gimė 1901 m. gruodžio 10 d. Mažeikių aps. Skuodo vls. Ketūnų k. ūkininko šeimoje. Vaikystė prabėgo Tirkšlių miestelyje. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę ir ėmus organizuoti vietinę savivaldą, 1918 m. pabaigoje pradėjo dirbti Tirkšlių savivaldybės raštininku sekretoriumi. 1920 m. lapkričio mėn., mokydamasis Telšių gimnazijos 6-ojoje klasėje, įstojo į Kauno karo mokyklą. 1921 m. baigęs jos ketvirtąją laidą, buvo paskirtas į veikiančiosios armijos 4-ąjį Karaliaus Mindaugo pėstininkų pulką, gynusį Širvintų–Giedraičių barą.

1924–1926 m. J. Vitkus sėmėsi žinių Kauno aukštesniuosiuose karo technikos kursuose, 1929–1934 m. mokėsi Briuselio (Belgija) karo vadovybės inžinerinėje mokykloje. Grįžęs į Lietuvą, tarnavo Kaune inžinerijos bataliono technikos viršininku. 1938 m. jam suteiktas pulkininko leitenanto laipsnis. Dėstė Karo mokykloje inžineriją, aktyviai bendradarbiavo „Karde“, „Karyje“, „Mūsų žinyne“, buvo apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės medaliu, Gedimino ordinu, Šaulių žvaigžde.

1941 m. prasidėjus karui, iš kariuomenės pasitraukė. Vokiečių okupacijos metais dirbo inžinieriumi, buvo Lietuvių fronto Vilniaus štabo narys, kūrė pogrindinę antinacinę bei antikomunistinę karinę „Kęstučio“ organizaciją, pogrindinėje karo mokykloje Lietuvos laisvės armijos (LLA) nariams dėstė karo inžinerijos disciplinas.

Antrosios sovietinės okupacijos metais plk. ltn. J. Vitkus visas jėgas skyrė partizanų veiklai organizuoti. Būdamas vos ne vienintelis tokio aukšto rango karininkas pasipriešinimo sąjūdyje, jis gerai suprato politinę ir karinę organizacijos reikšmę.

1945 m. gegužės 7 d. J. Vitkus įsteigė Dzūkų grupės partizanų štabą, parengė jo pirmuosius direktyvinius dokumentus, vėliau suformavo Merkio rinktinę (po jo žūties pavadinta Kazimieraičio vardu). 1945 m. lapkričio 18 d. įkūrė A partizanų apygardą, o 1946 m. pavasarį, susitikęs su Tauro apygardos pareigūnais, suformavo Pietų Lietuvos partizanų sritį ir buvo išrinktas jos vadu.

Kaip partizanų srities vadas rūpinosi tolesniu partizanų veiklos koordinavimu. 1946 m. balandžio 22 d. pasirašė Lietuvos partizanų deklaraciją, skelbiančią pagrindinius Lietuvos valstybingumo atkūrimo principus, leido srities laikraštį „Laisvės varpas“.

1946 m. liepos 2 d. susirėmime su sovietine kariuomene Žaliamiškyje netoli Liškiavos (Lazdijų aps.) buvo sunkiai sužeistas ir po kelių valandų mirė. Užkasimo vieta nežinoma.

1948 m. buvo ištremta J. Vitkaus žmona su šešiais mažamečiais vaikais.

1949 m. vasario 16 d. LLKS prezidiumo sprendimu J. Vitkui suteiktas Laisvės kovos karžygio vardas, jis apdovanotas 1-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiumi su kardais ir ąžuolo lapais, Lietuvos Respublikos Prezidento 1997 m. lapkričio 20 d. dekretu jam suteiktas Vyčio kryžiaus 1-ojo laipsnio ordinas (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Didysis kryžius), o 1998 m. sausio 26 d. dekretu – pulkininko laipsnis, 1997 m. gruodžio 22 d. – kario savanorio statusas (po mirties). Jo vardu pavadintas atskirasis inžinerijos batalionas Kaune, gatvės Vilniuje ir Kaune.

LGGRTC medžiaga